

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

11 december 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, HUISVESTING EN STEDELIJK BELEID

Interpellatie van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de aanwezigheid van gemeentelijke mandatarissen in gemeentelijke adviesraden

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Paul Van Malderen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de behandeling van klachten van gemeenteraadsleden door de toezichthoudende overheden

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de politiehervorming

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over bijstand van technische deskundigen bij het inzagerecht van gemeenteraadsleden

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid

Dinsdag 11 december 2001

VOORZITTER : De heer Jan Penris

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.31 uur.*

Interpellatie van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de aanwezigheid van gemeentelijke mandatarissen in gemeentelijke adviesraden

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Boutsen tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de aanwezigheid van gemeentelijke mandatarissen in gemeentelijke adviesraden.

De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in Limburg heersen er misverstanden. Men vraagt zich af of de gemeentelijke seniorenadviesraden, die adviezen geven op cultureel vlak, onder het cultuurdecreet van 24 juli 1991 vallen of onder een andere regeling.

In de handleiding voor gemeentelijke seniorenraden in Limburg van 1998 voor de provinciale raad voor ouderen staat in het artikel 2 : 'Tot op heden is het decreet op het cultuurbeleid niet van toepassing op de seniorenraden. Doch daar waar de seniorenraden zich bezighouden met adviezen op cultureel vlak, geldt wel het Cultuurpact'.

Het gemeentebestuur van Maasmechelen zegt dat de seniorenraad niet onder cultuur valt. Na klacht van een gemeenteraadslid antwoordde de gouverneur van Limburg dat dit een suggestie is en geen verplichting. Volgens artikel 2a van de omzendbrief van toenmalig minister van Cultuur Dewael van december 1991 kunnen de gemeenten echter ad-

viesraden oprichten en erkennen, rekening houdend met de samenstelling van de bevolking, zoals bijvoorbeeld leeftijdsgroepen, jongeren, derde leeftijd, senioren. De gemeentelijke overheid moet er wel op toezien dat alle voorwaarden van het decreet van 24 juli 1991 vervuld zijn. In Limburg is dit in vele gemeenten gebeurd. Een van de voorwaarden van het decreet is dat de leden van de gemeenteraad geen lid kunnen zijn van de binnen hun gemeente opgerichte raad voor cultuurbeleid.

In Maasmechelen zijn er zeven verschillende gemeentelijke adviesraden. In zes van de zeven raden staat in het huishoudelijk reglement dat een gemeenteraadslid geen lid kan zijn van de betrokken raad. In het reglement van de seniorenraad staat dit niet vermeld. Via een politiek akkoord binnen de meerderheid is een gemeenteraadslid zelfs voorzitter van deze raad. Kan dit zomaar ? Door dit feit krijgt de seniorenraad van Maasmechelen geen provinciale ondersteuning voor ouderenprojecten. In het provinciaal subsidiëringsreglement staat in artikel 5.4 dat de voorzitter van de seniorenraad niet mag behoren tot de gemeente- of OCMW-raad.

Mijnheer de minister, is er een ontwerp van decreet betreffende de seniorenraad in voorbereiding ? Zo ja, wanneer zal het worden voorgelegd ? Laat de bestaande reglementering toe dat mandatarissen lid of voorzitter zijn van deze raden ?

De voorzitter : De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het Vlaams Parlement heeft zich de afgelopen jaren reeds herhaaldelijk gebogen over de problematiek van de gemeentelijke adviesraden.

We hebben een tijd geleden een gesprek gevoerd met VVSG-directeur Suykens. De raden werden

Logist

opgericht met als doel de democratie te versterken. We stellen nu echter vast dat ze een rem betekenen zonder dat er een inhoudelijke bijdrage wordt geleverd. Mijnheer de minister, ik suggereer om hierover een ontwerp van kaderdecreet op te stellen. Hierin zou moeten staan waaraan gemeentelijke mandatarissen zich moeten houden.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de gemeentelijke adviesraden die worden opgericht overeenkomstig artikel 120bis van de nieuwe gemeentewet, en de adviesraad waarvan sprake in het decreet van 24 juli 1991 houdende de organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid. Artikel 120bis van de nieuwe gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraden de mogelijkheid hebben adviesraden op te richten. Het gaat in casu enkel om een 'mogelijkheid'. Dit heeft tot gevolg dat het al dan niet oprichten van deze raden behoort tot de zuiver gemeentelijke autonomie.

De inrichting van de gemeentelijke raden voor cultuurbeleid daarentegen zijn verplicht overeenkomstig het decreet van 24 juli 1991. De gemeenteraden bepalen echter autonoom het aantal adviesraden dat zij inzake cultuurbeleid wensen op te richten. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat er, buiten de in het decreet van 24 juli 1991 verplicht op te richten gemeentelijke raden voor cultuurbeleid, gelijkaardige raden kunnen worden opgericht, conform de bepaling van artikel 120bis van de nieuwe gemeentewet. De adviesraad die moet worden opgericht overeenkomstig het decreet van 24 juli 1991, houdt zich evenwel enkel bezig met de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid en moet advies geven in aangelegenheden bedoeld in artikel 4, paragraaf 1 tot en met paragraaf 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Wat de adviesraden opgericht in het kader van artikel 120 bis van de nieuwe gemeentewet betreft, bepaalt de gemeenteraad zelf de samenstelling, behalve wat de vertegenwoordiging van leden van hetzelfde geslacht en de taken betreft. In een gemeentelijke adviesraad, en ongeacht het feit of hij is opgericht conform de bepalingen van artikel 120bis van de nieuwe gemeentewet of op basis van de bepalingen van het decreet van 24 juli 1991, kunnen mijn inziens geen gemeentelijke mandatarissen zetelen. De adviesraden worden immers op-

gericht om advies te verstrekken aan de gemeenteraad. Het zou absurd zijn dat gemeenteraadsleden advies zouden geven aan zichzelf.

In het decreet van 24 juli 1991 houdende de organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid wordt in artikel 6, paragraaf 1, ten derde, tweede lid trouwens uitdrukkelijk bepaald dat leden van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen geen deel kunnen uitmaken van de binnen hun gemeente opgerichte raden voor cultuurbeleid. Hetzelfde geldt echter niet automatisch voor OCMW-mandatarissen. Aangezien zij geen deel uitmaken van de gemeenteraad, en dus zichzelf niet kunnen adviseren, is er geen probleem indien OCMW-mandatarissen deel uitmaken van de adviesraden. Dit belet echter niet dat de gemeenteraden zelf, binnen de perken van de wet of het decreet, de samenstelling van hun adviesraden kunnen regelen en daarbij kunnen bepalen dat ook OCMW-raadsleden geen deel kunnen uitmaken van deze raden.

Van de administratie van de terzake bevoegde minister heb ik vernomen dat er inderdaad een parlementair initiatief is genomen om de participatie van senioren op lokaal vlak te stimuleren. In dit kader is in de ontwerpbegroting 2002 trouwens een krediet ingeschreven. Er is een voorstel om aan lokale besturen voor de opmaak en de uitvoering van een seniorenbeleidsplan een subsidie-enveloppe toe te kennen, gebaseerd op het aantal senioren. De toelage dient als tegemoetkoming in de loon- en werkingskosten van een seniorenbeleidscoördinator. Dit voorstel van decreet wil de positie in de samenleving van de oudere persoon, zowel individueel als in groep, versterken. De concrete uitwerking van dit voorstel is evenwel nog niet begonnen.

Daarnet heeft iemand gevraagd of we niet beter een kaderdecreet over de adviesraden zouden maken. We zullen eerst trachten om een nieuwe, goed ingevulde, rationele en logische gemeentewet te maken. Het is duidelijk dat de rol van de adviesraden tijdens deze discussie ook aan bod zal komen. Indien dit geen essentieel onderdeel van de nieuwe gemeentewet zal vormen, zal er zeker een afzonderlijk decreet komen. Hier zal alleszins de nodige aandacht aan worden geschonken.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Als ik het goed heb begrepen, kunnen OCMW-raadsleden wel deel uitmaken van een gemeentelijke adviesraad, maar gemeenteraadsleden niet.

Minister Paul Van Grembergen : Ja, dat klopt.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de minister, op sommige plaatsen zit de situatie heel anders in elkaar. In Maasmechelen is een gemeenteraadslid voorzitter van de seniorenraad. Volgens u kan dit echter niet.

Minister Paul Van Grembergen : Volgens mij kan dit niet. Het lijkt me logisch dat de mensen die vinden dat deze situatie het gemeentelijk belang schendt ons hierover een opmerking sturen. Op dat ogenblik zullen wij de nodige instructies geven.

Het is voor een gemeenteraadslid tegenstrijdig met elke vorm van goed en behoorlijk bestuur om tegelijkertijd in een adviesraad te zetelen en in de gemeenteraad de aan zichzelf gestuurde brieven voor te lezen. Dit lijkt me een politiek aberrante manier van denken.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Boutsen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Van Malderen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de behandeling van klachten van gemeenteraadsliden door de toezichthoudende overheden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Malderen tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de behandeling van klachten van gemeenteraadsliden door de toezichthoudende overheden.

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Paul Van Malderen : Mijnheer de voorzitter, op elk niveau heeft elke verkozene de plicht

om de handelingen van de uitvoerende mandatarissen zo nauwgezet mogelijk te controleren.

Leden van een gemeenteraad kunnen de leden van het college van burgemeester en schepenen in de gemeenteraad ondervragen. Indien ze gegronde redenen hebben om het niet eens te zijn met de beslissingen van de gemeentelijke overheid, hebben ze bovendien het recht om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende overheid.

Aangezien elk raadslid eerst zal proberen om binnen de gemeentelijke organen een oplossing voor zijn of haar grieven te vinden, wordt deze stap niet zo makkelijk gezet. In sommige gevallen heeft het raadslid echter geen keuze en dient hij een beroep te doen op de toezichthoudende overheid. Al deze klachten dienen op een degelijke en betrouwbare wijze te worden behandeld.

Tijdens de vorige legislatuur heeft mevrouw Van Cleuvenbergen de toenmalige minister van Binnenlandse Aangelegenheden daarover ondervraagd. Dit heeft tot een uitvaardiging van een aantal omzendbrieven geleid. In deze omzendbrieven heeft de minister toegelicht hoe dergelijke klachten kunnen worden ingediend.

In de omzendbrief van 25 juli 1997, later vervangen door de omzendbrief van 10 november 1999, heeft de minister er nadrukkelijk op gewezen dat alle klachten ernstig dienen te worden behandeld. Ondanks deze richtlijnen moeten we vaststellen dat klachten niet steeds de behandeling krijgen die ze verdienen.

Voor al de rol van de gouverneurs in de behandeling van deze klachten roept een aantal vragen op. De gouverneurs schenken niet altijd de nodige aandacht aan de klachten van gemeenteraadsliden. Bovendien krijgen gemeenteraadsliden vaak de indruk dat de door de diensten van de gouverneur ondervraagde leden van het college van burgemeester en schepenen zeer snel op hun woord worden geloofd.

Gemeenteraadsliden die een klacht hebben ingediend, raken vaak ontmoedigd wanneer ze merken dat hun klacht niet diepgaand wordt onderzocht. Deze ontmoediging, die bij de gemeenteraadsliden de neiging om het beleid te controleren ondermijnt, en bij de lokale uitvoerende mandatarissen de indruk wekt dat ze de reglementen niet steeds even nauwgezet moeten naleven, moet absoluut worden vermeden.

Van Malderen

Ik zou de minister graag enkele concrete vragen stellen. Welke richtlijnen dienen de gouverneurs bij het behandelen van klachten te volgen? Houden de diensten van de minister een systematisch toezicht op de manier waarop de gouverneurs dergelijke klachten behandelen? Worden de indieners van klachten steeds door de bevoegde gouverneur gehoord? In hoeverre wordt gecontroleerd of de rechtvaardigheidsgronden van de leden van het college van burgemeester en schepenen correct zijn?

Een van de bevoegde gouverneurs heeft verordend dat een klacht steeds 'duidelijk onderscheiden bewijsmateriaal' moet bevatten. Kan een gouverneur volledig vrij bepalen wat hij hieronder precies verstaat? Hebben de diensten van de minister hierover richtlijnen gegeven? Aangezien een dergelijke terminologie aan de toezichthouder een zeer grote beoordelingsbevoegdheid geeft, zou ze zoveel mogelijk moeten worden vermeden. Hoe moeten de indieners van klachten volgens u reageren indien ze vragen hebben bij het optreden van de gouverneur bij de behandeling van hun klachten? In welke mate is er een beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de gouverneur?

De voorzitter : Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou een bijkomende vraag willen stellen over het administratieve toezicht voor de districtsraden. Daarover heerst momenteel nogal wat verwarring. De eerste rechtstreeks toezienende overheid is immers de stad, terwijl klachten meestal gaan, of zouden kunnen gaan, over beslissingen of reglementen die tot stand kwamen in volledige samenspraak met diezelfde stad. Ik heb gemerkt dat de gouverneur wel al een precedent heeft gesteld, op basis van een klacht van een districtsraadslid. In welke mate is de omzendbrief van november 1999 toepasbaar voor de districtsraden? In welke mate moet er eventueel expliciet een aanpassing gebeuren?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, zoals terecht wordt gesteld hebben de gemeenteraadsliden, maar ook de burgers, het recht om zich tot de toezichthoudende overheid te richten wanneer ze van oordeel zijn dat beslissingen of handelingen van hun gemeente strijdig zijn met de

beginselen van behoorlijk bestuur of met de regelgeving. Ze kunnen zich daarvoor rechtstreeks richten tot de minister bevoegd voor het toezicht op de gemeenten, ofwel tot de gouverneur die inzake het toezicht op de gemeenten optreedt als commissaris van de Vlaamse regering, onder de politieke verantwoordelijkheid van de bevoegde minister.

Wat de behandeling van de klachten betreft, verwijst de vraagsteller terecht naar de omzendbrief BA/99/10 van 10 november 1999, die voor de gouverneurs, voor de lokale besturen en voor mijn administratie een aantal duidelijke richtlijnen bevat, vanuit de bekommernis dat de overheid alles in het werk moet stellen om vragen of ernstige bezwaren met een maximale klantgerichtheid en efficiëntie te behandelen. Het belang van een ernstige behandeling van vragen, klachten en bezwaren zoals die in de omzendbrief van 10 november 1999 is aangegeven, moet ook gezien worden tegen de achtergrond van de stelselmatige vereenvoudiging en vermindering van het administratief toezicht op de bestuurshandelingen van de gemeenten. Bij toepassing van het decreet van 28 april 1993 tot organisatie van het toezicht worden nog maar een zeer beperkt aantal beslissingen van de lokale overheden naar de toezichthoudende overheid opgestuurd. De besluiten van de gemeentelijke overheden worden derhalve niet meer aan een systematisch onderzoek onderworpen. Er zijn dus zeker redenen om een ingediende klacht op een ander niveau met de nodige ernst te onderzoeken.

Het overgrote deel van de beslissingen van de gemeenteraden wordt enkel nog vermeld op een overzichtslijst die naar de toezichthoudende overheid wordt gestuurd. Het is pas op basis van klachten van raadsleden of burgers dat de toezichthoudende overheid het dossier opvraagt en een onderzoek start. Die opvraging moet gebeuren binnen een beperkte termijn, waarna de besluiten niet meer vatbaar zijn voor schorsing of vernietiging door de toezichthoudende overheid. De hogere overheid kan derhalve slechts optreden in het kader van het administratief toezicht na ontvangst van een klacht, op voorwaarde dat het bezwaar haar tijdig heeft bereikt. Ik breng deze regeling in-zake de uitoefening van het administratief toezicht in herinnering om, in overeenstemming met de bekommernissen van de vraagsteller, te wijzen op het belang van een correcte behandeling van klachten en bezwaren.

Vanzelfsprekend hebben niet alle klachten betrekking op formele beslissingen van gemeenten. In veel gevallen gaat het om handelingen die verband houden met de behoorlijke werking van het be-

Van Grembergen

stuur. De minister of de gouverneur behandelen dan de klacht in overleg met de gemeente om, waar dit aangewezen blijkt, tot de best mogelijke oplossing te komen. De omzendbrief verzoekt de gemeenten om in alle gevallen mee te werken aan een klantgerichte behandeling van klachten. Ik ben ervan overtuigd dat dit voor de overheid op verschillende bestuursniveaus de meest aangewezen wijze is om klachten te behandelen. Een kwaliteitsvol klachtenmanagement is inderdaad een essentieel onderdeel van elke bestuursorganisatie. Ik weet dat nog heel wat gemeenten initiatieven moeten nemen inzake de behandeling en mededeling van klachten, maar ik merk dat de behandeling van klachten en de manier waarop de burger daarbij moet worden tegemoet getreden toch het voorwerp van discussie is in vele gemeenteraden en bij het maken van beleidskeuzen door deze gemeenten, hoewel die niet noodzakelijk al zijn uitgewerkt.

Vanzelfsprekend is de behandeling van klachten altijd delicaat. Wie, zelfs na een grondig onderzoek, in het ongelijk wordt gesteld, aanvaardt dat niet altijd. De omzendbrief van 10 november 1999 wordt momenteel opnieuw geëvalueerd, onder meer ten gevolge van de nog recente beslissing van de Vlaamse regering tot integratie van de afdelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die de gouverneurs ondersteunen in de administratie Binnenlandse Aangelegenheden. Die integratie heeft de nodige structuren in het leven geroepen waardoor onder meer een betere samenhang in de klachtenbehandeling tot stand kan komen. Als minister bevoegd voor het toezicht, wil ik er inderdaad voor zorgen dat klachten gelijkwaardig worden behandeld, ongeacht of zij bij mijzelf toekomen, dan wel bij één van de Vlaamse gouverneurs. Ook daar zullen we immers geleidelijk tot een cultuur van gelijke behandeling moeten komen. In de provincie West-Vlaanderen wordt een bepaalde zaak op een manier geconcipieerd, terwijl dat in de provincie Limburg op een andere manier geconcipieerd wordt. Eenheid van bestuursrechtspraak blijkt in sommige gevallen dus ver te zoeken. Hopelijk zal die in de komende jaren wel worden bereikt.

Ook op het inhoudelijke vlak moeten gelijke toestanden een gelijke behandeling krijgen, ongeacht de provincie waar het dossier betrekking op heeft. In dit verband hou ik steeds de leuze voor ogen die ik enkele jaren geleden op een reusachtige zitbank op het binnenplein van het parlement in Den Haag mocht lezen : 'In Nederland worden alle burgers in

gelijke omstandigheden op gelijke wijze behandeld'.

De reeds gerealiseerde samenwerking binnen de administratie, samen met het overleg dat ikzelf regelmatig heb met het college van Vlaamse gouverneurs, is nog niet zo lang volledig operationeel, maar leidt reeds tot zichtbare resultaten. Ik wens deze geïntegreerde samenwerking en het overleg verder te zetten en nog meer uit te bouwen.

Zoals reeds werd gesteld, zijn de richtlijnen inzake de behandeling van klachten opgenomen in de omzendbrief van 10 november 1999. Door de integratie van de provinciale afdelingen Binnenlandse Aangelegenheden die de gouverneurs ondersteunen in de centrale administratie die rechtstreeks werkt onder mijn gezag, ontstaat steeds meer afstemming in het beleid en in de concrete behandeling van de klachten. De gouverneurs treden op als commissarissen van de Vlaamse regering en onder haar politieke verantwoordelijkheid.

Er bestaat geen verplichting voor de gouverneurs, noch voor mijn administratie om de indieners van klachten systematisch te horen. Zij oordelen daar zelf over. Ernstige bezwaren zijn trouwens in de meeste gevallen voldoende duidelijk geformuleerd om de draagwijdte te kunnen inschatten. Vanzelfsprekend wordt het bestuur waartegen de klacht is geformuleerd, wel in de gelegenheid gesteld om zijn visie te formuleren. Waar mogelijk, wordt de correctheid van de feiten onderzocht, bijvoorbeeld door het opvragen van beslissingen of verantwoordingsstukken.

De derde vraag heeft blijkbaar betrekking op een concreet geval zodat ik de inhoud ervan niet kan beoordelen. In algemene termen kan ik wel stellen dat de gouverneur de appreciatiebevoegdheid heeft om te bepalen over welke elementen hij meent te moeten beschikken om de klacht op een ernstige wijze in behandeling te nemen.

Op de laatste vraag kan ik antwoorden dat, zoals is bepaald in de omzendbrief van 10 november 1999, klachten ook bij mijzelf of bij mijn administratie kunnen worden ingediend. Zo nodig neem ik een beleidsstandpunt in dat ik dan aan de gouverneur meedeel. De reeds vermelde integratie van de administratie en het overleg met het College van gouverneurs moeten zorgen voor afstemming van het beleid.

Wat de vraag van mevrouw De Lobel met betrekking tot de districtsraden betreft, kan ik antwoorden dat het toezichtsdecreet van 28 april 1993 en

Van Grembergen

de ministeriële omzendbrief van 10 november 1999 van toepassing zijn op de districten. Zo zijn bijvoorbeeld de begrotingen van de districten in Antwerpen onderworpen aan het algemeen toezicht. De begrotingen van de districten moeten dus individueel worden opgestuurd naar de gouverneur en naar de Vlaamse regering. De gouverneur oefent ter zake het eerstelijnstoezicht uit.

De voorzitter : De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Paul Van Malderen : Kunt u ons nog iets zeggen over de timing van de evaluatie waarover u in uw inleiding gesproken hebt ?

Minister Paul Van Grembergen : Het is onze bedoeling tegen het zomerreces tot een algemene visie te komen in verband met de nieuwe gemeentewet en de nieuwe provinciewet, alsook in verband met alle onderdelen die daaraan gekoppeld zijn. Dit is een zware opgave, te meer omdat dit samenvalt met de hervorming bestuurlijk beleid en het kerntakendebat.

Een concrete datum kan ik u dus niet geven. Ik kan u enkel zeggen dat de klachten- en toezichtregeling een element van goed bestuur is waar we invulling aan trachten te geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de politiehervorming

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Loones tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de politiehervorming.

De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is niet de bedoeling met deze vraag terug te komen op de discussie over de politiehervorming. Ik beperk me tot een klein maar niet onbelangrijk aspect.

Mijnheer de minister, u hebt al herhaaldelijk opgemerkt dat de Vlaamse beleidsmiddelen niet mogen worden opgeslokt door verantwoordelijkheden die worden opgelegd door de federale overheid. Dat heeft geleid tot een overleg, en tot het standpunt van het Vlaams en het Waals Gewest dat de federale regering de meerkosten als gevolg van de hervorming op zich moet nemen.

Er is dus een nieuw dossier geopend, met verschillende invalshoeken, onder andere van de gemeenten, en van de Vlaamse regering. Minister-president Dewael en uzelf hebben gezegd dat de Vlaamse regering op scheeftrekkingen zou reageren. Vandaar deze vraag.

Er zijn verschillende invalshoeken. Minister Duquesne heeft het bijvoorbeeld over landelijke gemeenten en centrumgemeenten. Het spreekt voor zich dat er een grote federale dotatie dreigt te gaan naar de gemeenten die vroeger hun verantwoordelijkheid niet hebben opgenomen met eigen politiediensten, en veeleer waren aangewezen op de hulp van de toenmalige rijkswacht.

Is daar intussen meer over bekend ? De Vlaamse regering heeft cijfergegevens gevraagd aan de federale regering. Is er al gereageerd op eventuele scheeftrekkingen ?

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me hierbij aan. De federale regering slaagt er blijkbaar niet in een scenario uit te dokteren dat meer oplossingen biedt dan vragen oproept. De situatie blijft onduidelijk. Er werden cijfergegevens geponeerd, maar die zijn weer herroepen. Niemand, behalve misschien minister Duquesne zelf, weet nog hoe het in elkaar zit. Ondertussen staan we voor de start van de politiehervorming op 1 januari.

Mijnheer Loones, het volstaat blijkbaar dat aan de overzijde van de taalgrens een partij bij monde van haar voorzitter zegt dat er problemen zullen zijn, om voldoende middelen ter beschikking te stellen. Uit Vlaamse politieke hoek wordt het probleem nochtans al sinds maanden aangekaart, ook door onze fractie, maar tot nog toe lag daar niemand wakker van, noch op het federale, noch op het Vlaamse niveau. Op 31 maart, juist voor het in voege treden van het nieuwe statuut, hebben we met enkele Vlaamse burgemeesters gepoogd een onderhoud te hebben met de minister-president, maar dat is ons toen niet gelukt.

Van der Poorten

De Vlaamse regering heeft de nodige stappen willen ondernemen om te verhinderen dat door de regeling die de federale regering voorstelt, er opnieuw een transfer zou plaatsgrijpen van middelen van Vlaanderen naar Wallonië, en van gemeenten die in het verleden hun verantwoordelijkheden hebben opgenomen naar gemeenten die onvoldoende in politie hebben geïnvesteerd. Ook wij willen aan de kaak stellen dat dat zou gebeuren. We kunnen ons er niet mee verzoenen.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, toevallig heb ik vandaag een brief ontvangen over deze materie. Het was niet de eerste, en waarschijnlijk ook niet de laatste.

Bij elk onderhoud met het kabinet van minister Duquesne werd gezegd dat het de gemeenten niets zou kosten, en dat de kosten mochten worden geboekt als vorderingen bij de federale overheid. In deze brief stelt de voorzitter van een piloot-politiezone de vraag of de beschreven berekeningswijze de goede is. De meerkost door de politiehervorming is volgens hem het verschil tussen wat blijkens de gemeenterekening 2000 voor politie werd betaald, en de politiedotatie die de gemeente in 2002 aan de politiezone zal moeten afdragen. De vergelijking met 2001 gaat immers niet op, omdat de gemeenten al vanaf 1 april 2001 de verhoogde politiewedden en -vergoedingen hebben moeten dragen.

In de marge daarvan ook de volgende vraag. In deze piloot-politiezone hebben ze blijkbaar te vlug ingespeeld op wat er werd meegedeeld. Nog in het jaar 2000 kochten ze het nodige materiaal aan voor informatica, in afwachting van de daarvoor beloofde subsidies. Nu krijgen ze te horen dat ze te vlug zijn geweest. Ze vinden het onaanvaardbaar dat ze daarvoor worden gestraft, en uit de boot vallen voor deze subsidies.

De voorzitter : De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de sp.a-fractie sluit zich hier eveneens bij aan. De politiehervorming is op een chaotische en ondoorzichtige manier tot stand gekomen. Er moet duidelijkheid komen over de financiële implicaties ervan. De Vlaamse regering moet ondanks alles verder stappen zetten om

zo snel mogelijk cijfersgegevens voor te leggen, zodat een debat mogelijk wordt. Nu hebben we immers geen enkele houvast.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in de steden en gemeenten stelt men zich vragen. U hebt gezegd dat er een te verwachten inbreng zal zijn van de federale overheid ten belope van de reële meerkost van de politiehervorming. Nadien zou er een soort controle zijn om na te gaan of er geen excessen zijn gebeurd. Wie als goede leerling wordt bevonden, krijgt recht op dat budget. De vraag is nu wanneer die controle zal gebeuren.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in deze commissie hebben we steeds heldere afspraken gemaakt, ook toen de verwarring op het werkveld toenam. Een eerste afspraak was dat we vanuit onze bevoegdheid zouden zoeken naar een sluitend systeem om de gemeentebegrotingen niet te laten leegroven door de politiehervorming. We aanvaarden niet dat de schotbalken tussen de gemeente- en politiebegrotingen zouden worden opgehaald waardoor het geld vanuit de ene zone vrijuit naar de andere stroomt.

Deze discussie is op 27 november laatstleden gevoerd met premier Verhofstadt, minister-president Dewael en ikzelf. Tijdens die ontmoeting is afgesproken dat de politiebegroting sluitend moest worden gemaakt. De federale overheid zal voorlopig toestaan dat in de politiebegrotingen boven op de federale basistoelage en de sociale toelage, een aanvullende federale toelage wordt ingeschreven. Dit is een nieuwe begrotingstechniek die wordt aanvaard. Dit werd bevestigd tijdens een tweede ontmoeting met de minister van Binnenlandse Zaken en de ministers van Binnenlandse Aangelegenheden van de deelstaten. Minister Duquesne aanvaardt dat de politiebegrotingen op die manier sluitend worden gemaakt. Hij zou daarover vorige week een omzendbrief opstellen en versturen naar de gemeenten.

Daarnaast is er de discussie over een scheefftrekking die dreigt te ontstaan tussen Vlaanderen en Wallonië. Landelijke politiezones in Wallonië werden in het verleden vooral bijgestaan door rijkswachterbrigades. Die vervulden de opdracht van wat in Vlaanderen veelal door de gemeentelijke politie

Van Grembergen

werd gedaan. Eerlijkheidshalve moeten we eraan toevoegen dat er ook in Vlaanderen een aantal landelijke gemeenten zijn die een beroep hebben gedaan op de rijkswacht en uiterst zuinig waren op vlak van hun normale politionele verantwoordelijkheden. Het kan in elk geval niet dat daar een scheeftrekking ontstaat.

In de gesprekken zowel met de premier als met de minister van Binnenlandse Zaken hebben we het probleem van de onrechtmatige transfer van geldstromen aangekaart. We hebben beiden om correcte cijfers gevraagd en ze hebben ons die toegezegd. Het gaat dan niet alleen over cijfers inzake het personeel van rijkswachtbrigades, maar ook inzake rijkswachtkazernes. Ook op het vlak van onroerend goed zijn er blijkbaar scheeftrekkingen.

Wat het inhoudelijke aspect betreft, kan ik het volgende antwoorden. Met aanvaardbare meerkosten worden al die kosten bedoeld die het rechtstreekse resultaat zijn van de politiehervorming. Het gaat daarbij om de volgende zaken. Ten eerste zijn er de precieze meerkosten, zowel lonen en toelagen als werkingskosten, van de overgedragen ex-rijkswachters en het overgedragen administratief en logistiek personeel van de territoriale brigades van de rijkswacht. Vervolgens zijn er de statutaire meerkosten van de ex-gemeentelijke politiemannen. De meerkosten die voortvloeien uit de variabele toelagen en vergoedingen zullen in aanmerking worden genomen op basis van strikte parameters die worden vastgelegd door de federale regering in overleg met de korpschefs. Voorts zijn er bepaalde werkings- en functioneringskosten. Ook hier zullen parameters worden bepaald. De kosten die reeds worden gedekt door de federale toelage, behoren uiteraard niet tot de vermelde aanvaardbare meerkosten. Ten slotte zal inzake de verzekeringen geprobeerd worden de kosten te vermindere door het opzetten van een globaal verzekeringsmechanisme.

De evaluatie van de hier bedoelde aanvaardbare meerkosten eindigt voor de 196 politiezones op 30 maart 2002. Federaal minister Duquesne maakt zich dus sterk dat hij dit zal kunnen doen in de loop van het eerste kwartaal van volgend jaar. Normaliter moeten ook de gouverneurs daarbij betrokken worden. Zij rijden immers op twee paarden : een Vlaams paard en ook een Belgisch paard. Daardoor dragen de gouverneurs in deze aangelegenheid ook een zekere verantwoordelijkheid. In afwachting van deze evaluatie van de aanvaardbare reële meerkosten, zal de federale overheid voor-

lopig toestaan dat in de politiebegrotingen bovenop de federale basistoelage en de federale sociale toelage een aanvullende federale toelage wordt ingeschreven.

In een omzendbrief van de Vlaamse regering, die zeer binnenkort zal worden verspreid, worden eveneens bijkomende instructies gegeven in verband met de politiebegrotingen en het vaststellen van de gemeentelijke dotaties aan de politiezones. Zowel in de omzendbrief van de Vlaamse regering als in een federale omzendbrief – PLP 13bis – met bijkomende onderrichtingen, die eind vorige week tot stand is gekomen, wordt erop gewezen dat er wordt toegestaan in de politiebegrotingen voor 2002, naast de federale basistoelage en de federale sociale toelage, een aanvullende federale toelage in te schrijven als een ‘te evalueren en te verrekenen aanvaardbare meerkost’. Dat is de officiële formulering.

In dit verband worden de gemeenten er eveneens op gewezen dat, volledig in overeenstemming met de afspraken met de federale overheid en de beleidsintenties van de Vlaamse regering, het hier enkel gaat over de meeruitgaven die rechtstreeks het resultaat zijn van de politiehervorming en die dus door deze hervorming worden opgelegd. Ter gelegenheid van de hervorming tegelijkertijd overgaan tot een uitbreiding van de personeelsformaties boven de opgelegde normen, behoort hier niet toe. Ik weet ook wel dat men nu in een aantal politiezones plotseling een grote inhaalbeweging doet en er nog een deel bij doet. Dit kan dus niet in de normale kostensituatie worden ingebracht. Deze uitgaven zullen wel integraal moeten worden gedragen door de lokale besturen. In dat geval gaat het om autonoom besliste meeruitgaven, die dan ook zelf moeten worden gefinancierd, en dus niet in aanmerking komen voor extra toelagen.

Naar verluidt bestaan er op diverse plaatsen nogal wat plannen en wensen van korpsverantwoordelijken inzake uitbreiding van de personeelsformaties en vaak belangrijke overschrijdingen van de minimumnormen. Ik heb me zelfs laten vertellen dat een aantal korpsoversten – uit overwegingen inzake de persoonlijke carrière – ervoor zorgen dat hun politiekorps in sterkere mate groeit dan het eigenlijk op basis van de normen zou moeten. Dergelijke uitbreidingen vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de lokale overheid. De bevoegde raden moeten de financiële haalbaarheid van dergelijke uitbreiding van de personeelsformatie van de lokale politie niet alleen kunnen aantonen, maar zich terdege van de financiële consequenties bewust zijn als ze overgaan tot de concre-

Van Grembergen

te invulling daarvan. Deze financiële consequenties zullen immers ten laste vallen van de gemeenten of de gemeente van de betreffende politiezone.

Met betrekking tot een eventuele transfert van geldstromen van Vlaanderen naar Wallonië vestig ik de aandacht van de Vlaamse volksvertegenwoordigers op het feit dat in het verleden de aantallen rijkswachters in de territoriale brigades nooit verdeeld werden volgens het aantal inwoners. Het was dus geen objectieve verdeling, maar dit is wel een objectieve vaststelling.

In het verleden deden zowel in Vlaanderen als in Wallonië vooral de plattelandsgemeenten een beroep op de Rijkswacht en ze beschikten zelf over weinig politie. Dat kon toen niet als een daad van slecht beheer worden beschouwd. Aangezien het Waals Gewest nog steeds meer landelijke gemeenten telt dan het Vlaams Gewest, werden er totnogtoe proportioneel meer rijkswachters ingezet in de territoriale brigades in het Waalse Gewest dan in de andere gewesten. De budgetten voor de rijkswacht vielen ten laste van de federale overheid.

De politiehervorming zal hieraan een einde maken, aangezien alle rijkswachters worden verdeeld over de politiezones en de federale overheid op basis van de zogenaamde KUL-norm een eenvormige federale basistoelage zal verstrekken. Die norm is niet uitsluitend gebaseerd op het aantal inwoners per zone, maar houdt ook rekening met andere criteria, zoals de graad van verstedelijking.

In het akkoord van 21 november 2001 met betrekking tot de financiering van de politiehervorming op het lokale niveau wordt onder meer bepaald dat vanaf 1 januari 2001 en voor een overgangsperiode van 1 jaar, het financieringsmechanisme, waarin het akkoord van 6 maart 2001 voorziet, integraal wordt toegepast met een aantal belangrijke aanpassingen. Zo wordt 915 miljoen frank uit de algemene dotatie gehaald en rechtstreeks verdeeld per overgedragen ex-rijkswachter. Dat komt er inderdaad op neer dat zones die veel ex-rijkswachters toegewezen krijgen, meer krijgen dan in het oorspronkelijk akkoord was opgenomen – zij het éénmalig.

Het akkoord van 21 november 2001 bepaalt echter ook dat onder ‘aanvaardbare meerkost’ niet alleen de precieze meerkost voor personeel en werking van de overgedragen ex-rijkswacht en het overgedragen administratief en logistiek personeel van de rijkswacht wordt verstaan, maar ook de statutaire meerkost van de ex-gemeentelijke politiemannen.

Dat is een belangrijke correctie voor de niet-landelijke zones met meer gemeentepolitie, hetgeen meer voorkomt in het Vlaams Gewest en minder in het Waals Gewest.

Ik vestig de aandacht van de Vlaamse volksvertegenwoordigers op het feit dat het huidige akkoord slechts voor één jaar geldt. Bijgevolg geldt het uit de algemene dotatie lichten van 915 miljoen frank eveneens slechts voor één jaar. Vanaf de overdracht zijn en blijven de ex-rijkswachters volledig ten laste van de politiezone, en uiteindelijk dus ook van de gemeenten van de politiezone.

Als ook de statutaire meerkost van de ex-gemeentelijke politiemannen volledig zal worden gedragen, dan zullen de stedelijke gebieden – die in het verleden meer hebben geïnvesteerd in de lokale politie en waarvan Vlaanderen er meer telt – erop vooruitgaan. Het is dan ook voorbarig om te stellen dat Vlaanderen in deze politiehervorming wordt benadeeld ten opzichte van Wallonië. We moeten de concrete cijfers afwachten alvorens we concrete standpunten innemen. We hebben dit belangrijk punt van bezorgdheid aan de federale premier meegedeeld. Eenmaal we over de cijfers beschikken zullen wij, of een gunstige wind, ze openbaar maken.

Ook al gaat het hier over een federale bevoegdheid, toch zal de Vlaamse regering er nauwlettend op toezien dat de politiehervorming niet leidt tot een financiële ontsporing van de lokale besturen of tot een buiten proportie groeiende transfer. Op dit ogenblik beschikken we over het concrete engagement van de federale overheid om een grondige evaluatie te maken van de precieze kostprijs voor alle gemeenten. Pas als dat is gebeurd, kan de Vlaamse regering een gedetailleerd overzicht krijgen van de precieze meerkost voor alle gemeenten. Pas dan kan met kennis van zaken worden geoordeeld of er eventueel onbillijke ingrepen in de federale dotatie gebeuren ten voordele van de Waalse gemeenten of politiezones.

Het belangrijkste element van onze verantwoordelijkheid is erop toezien dat de meerkosten echt in rekening worden gebracht en dat de toename van de gemeentelijke middelen in Vlaanderen niet worden belast met deze opdracht.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mijnheer de minister, bedankt voor het antwoord waarmee u meer dan mijn vraag hebt beantwoord. Heel veel gemeenten zijn echter nog steeds aan het wachten op uitleg.

Loones

Ze hebben de omzendbrief immers nog niet ontvangen.

Uw antwoord bevestigt dat we bevreesd mogen zijn over de transfers. In het akkoord worden heel sibillijnse omschrijvingen gebruikt zoals 'aanvaardbaar reële meerkost'. Bovendien is de evaluatie binnen drie maanden een nogal bedenkelijk controlesysteem. Ongetwijfeld zullen nog vragen om uitleg of interpellaties over dit dossier volgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over bijstand van technische deskundigen bij het inzagerecht van gemeenteraadsleden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Gatz tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over bijstand van technische deskundigen bij het inzagerecht van gemeenteraadsleden.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, artikel 84 paragraaf 2 van de nieuwe gemeentewet biedt de gemeenteraadsleden de kans om een afschrift te krijgen van de akten en stukken met betrekking tot het bestuur van de gemeente. Dit recht van de gemeenteraadsleden is een noodzakelijke voorwaarde om hun controletaak tegenover het college van burgemeester en schepenen zinvol uit te oefenen.

Vermits de werking van de gemeentelijke instellingen steeds meer technische aspecten omvat, leeft bij veel gemeenteraadsleden de vraag of ze zich bij de uitoefening van dit inzagerecht mogen laten bijstaan door een technisch deskundige, zoals een ingenieur, een boekhouder of een jurist. Deze bijstand is in de praktijk vaak noodzakelijk om een zinvolle uitoefening van het inzagerecht toe te laten. Hoe kan een technisch niet-geschoold gemeenteraadslid anders immers weten welke stukken relevant zijn voor het probleem dat hij wil onderzoeken ?

Een aantal gemeentebesturen meent echter dat een dergelijke technische bijstand niet mogelijk is, omdat het inzagerecht volgens artikel 84, paragraaf 2 van de NGW een louter persoonlijk recht van het gemeenteraadslid zou zijn. Zij baseren zich op een antwoord op een parlementaire vraag van het toenmalige kamerlid Delizée van 9 juni 1981. Het spreekt echter voor zich dat inzake openbaarheid van bestuur in het algemeen en inzagerecht in het bijzonder sinds 1981 veel is veranderd. Artikel 32 van de Grondwet heeft het inzagerecht grondwettelijk verankerd, zodat het zeer de vraag is of deze interpretatie nog overeind blijft.

Met betrekking tot de bijstand van advocaten dient daarenboven nog gewezen te worden op het in artikel 6 van het EVRM vervatte recht op bijstand van een advocaat, dat tegenwoordig ruimer wordt geïnterpreteerd dan in 1981 en onder meer bijstand bij de uitoefening van het hoorrecht impliceert. In het licht van de gewijzigde gevoeligheden moet van de overdracht van de bevoegdheid inzake lokale besturen ten minste gebruik worden gemaakt om het inzagerecht effectiever te maken. Daarom dringen we aan op een grondige reflectie ter zake.

In afwachting heb ik drie vragen. Kan het standpunt van de minister van Binnenlandse Zaken van 1981 nog worden verdedigd, of mag een technisch deskundige een gemeenteraadslid bijstaan bij de uitoefening van zijn inzagerecht krachtens artikel 84, paragraaf 2 van de gemeentewet ? Kan een onderscheid worden gemaakt tussen een advocaat en andere technisch deskundigen ? Bestaat er in het kader van de uitoefening van het bestuurlijk toezicht een beleidslijn van de minister over de uitoefening van dit inzagerecht ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, het inzagerecht van gemeenteraadsleden in de bestuursdocumenten van de gemeenten hangt fundamenteel samen met de opdracht van de raadsleden en hun verantwoordelijkheid inzake het bestuur van de gemeente. Raadsleden moeten over alle nuttige en relevante informatie kunnen beschikken om met maximale kennis van zaken de juiste beslissingen in de gemeenteraad te kunnen nemen. Verder hebben zij een essentiële opdracht van democratische controle op de handelingen van het gemeentebestuur. Dat is verregaand, en de basishouding is dat men daarbij niet mag worden gehinderd.

Van Grembergen

De basis voor het inzagerecht van gemeenteraadsleden is opgenomen in artikel 84 van de nieuwe gemeentewet. In paragraaf 1 van dat artikel staat dat geen akte en geen stuk over het bestuur aan het onderzoek van de raadsleden kan worden onttrokken. In paragraaf 2 staat: 'De gemeenteraadsleden kunnen een afschrift verkrijgen van de akten en de stukken betreffende het bestuur van de gemeente onder de voorwaarden bepaald in het door de raad opgestelde reglement van orde.' In paragraaf 3 is ten slotte bepaald dat de gemeenteraadsleden het recht hebben aan het college van burgemeester en schepenen mondelinge en schriftelijke vragen te stellen.

De desbetreffende bepalingen zeggen echter niets over het feit dat het gemeenteraadslid zich zou mogen laten bijstaan door een derde persoon. Een gemeenteraadslid kan, conform de hogervermelde bepalingen van artikel 84, inzage verwerven in alle stukken die zich bij de gemeentelijke overheid bevinden. Dit beginsel wordt inzake de voorbereiding van de vergaderingen van de gemeenteraad nog geëxpliciteerd in artikel 87, paragraaf 2, van de nieuwe gemeentewet. Daarin wordt gesteld: 'Voor elk agendapunt worden alle stukken die erop betrekking hebben ter plaatse ter inzage gelegd van de leden van de gemeenteraad vanaf het verzenden van de agenda.'

Het inzagerecht zoals geregeld in de nieuwe gemeentewet is bijgevolg strikt verbonden met de politieke opdracht en het mandaat van de gemeenteraadsleden. Dat is ook het probleem. De bepalingen in de nieuwe gemeentewet gaan duidelijk veel verder dan bijvoorbeeld artikel 32 van de Grondwet waarin staat dat eenieder – dat is: elke burger – het recht heeft elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door wet of decreet. De procedure met betrekking tot inzage van en afschrift voor de burger, en de uitleg bij en de verbetering van bestuursdocumenten in het bezit van gemeentelijke administratieve overheden – en de uitzonderingen erop – wordt verder geregeld in de wet op de openbaarheid van 12 november 1997 en in het Vlaams toezichtsdecreet van 28 april 1993. Voor de procedurele aspecten en de beroepsprocedures verwijs ik ook naar de omzendbrief Binnenlandse Aangelegenheden 2000/06 van 27 oktober 2000.

Een van de belangrijke elementen van dit inzagerecht van de burger bestaat erin dat slechts inzage kan worden verleend in dossiers als die 'af' zijn. In-

zage in dossiers is bijgevolg voor de burger niet mogelijk in de loop van het besluitvormingsproces. De wet- en decreetgever beogen zo dat overheidsorganen zoals gemeenteraden in volle onafhankelijkheid beslissingen kunnen treffen. Pas nadat de besluitvorming heeft plaatsgehad wordt het dossier voor inzage vatbaar en geldt de openbaarheid voor de burger.

Voor een gemeenteraadslid geldt deze beperking inzake het inzagerecht vanzelfsprekend niet. Een gemeenteraadslid kan elk stuk van bestuur dat zich bij de gemeentelijke overheid bevindt, inkijken in elke fase van de lopende procedure voor de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen. Een gemeenteraadslid moet wel de regels van de deontologie in acht nemen en is in het kader van zijn mandaat gehouden tot kiesheid en in voorkomend geval zelfs tot geheimhouding. Hij mag geen misbruik maken van de informatie die hij uit hoofde van de uitoefening van zijn ambt kan bekomen.

Volgens artikel 458 van het Strafwetboek kunnen personen 'die in hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten de gevallen dat zij geroepen worden om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken', worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank. Gemeenteraadsleden behoren duidelijk tot de categorie van personen die onder de toepassing van dit artikel van het Strafwetboek vallen.

Wanneer een gemeenteraadslid zich bij de inzage van een dossier zou laten bijstaan door een deskundige, welke ook zijn kwalificatie moge zijn, zou dit tot gevolg kunnen hebben dat, via deze persoon, die niet door een geheimhoudingsplicht is gebonden, bepaalde gegevens openbaar zouden worden, terwijl het besluitvormingsproces nog lopend is.

Om die reden kan het inzagerecht dat de nieuwe gemeentewet verleent aan gemeenteraadsleden in hun hoedanigheid van gemeenteraadslid, niet uitgebreid worden tot derden. Dit inzagerecht is krachtens de wet verbonden aan het politiek mandaat. Het spreekt vanzelf dat een burger die, conform de wetgeving inzake de openbaarheid, inzage in een dossier zou vragen, zich wel mag laten bijstaan door een derde. Wanneer bijgevolg een gemeenteraadslid, in zijn hoedanigheid van burger,

Van Grembergen

inzage vraagt in een dossier, geldt ook voor hem dat hij zich mag laten bijstaan door een deskundige. Het raadslid zal dan wel de bepalingen van voornoemde wetgeving moeten naleven en bijvoorbeeld de inzage schriftelijk moeten aanvragen. De voorwaarden waaronder inzage kan worden verleend en de uitzonderingen die in de regelgeving werden bepaald, gelden dan vanzelfsprekend eveneens voor het gemeenteraadslid. Dit inzage-recht wordt dan verleend binnen de perken van de wetgeving inzake de openbaarheid.

De voorzitter : De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Mijnheer de minister, ik begrijp de logica van uw antwoord. Toch blijft er een spanningsveld bestaan. Van een gemeenteraadslid wordt terecht verwacht dat hij hard werkt. Terecht worden er geen verkiesbaarheidsvoorwaarden opgelegd. Dat zou in tegenspraak zijn met de fundamenteën van de democratie. We weten echter allemaal dat de samenleving steeds complexer wordt.

U hebt een juridisch antwoord gegeven op mijn juridische vraag. Het bevredigt me niet helemaal.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer Gatz, wetgeving is aan verandering onderhevig, zeker als de maatschappij verandert en complexer wordt. Het zal moeilijker worden met een alomvattende visie en geest te besturen. Ten tijde van de humanisten was dit mogelijk, zij kenden alles. Dankzij de filosofie wisten ze dat alles hen was toevertrouwd. Dat is echter niet meer van deze tijd.

We moeten inderdaad een discussie voeren over dit probleem. Als minister kan ik steeds rekenen op mijn medewerkers. Ook anderen hebben die nodig.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.40 uur.*
